

Delårsrapport 2024

RS 2024/1507

Regionstyrelsen 2023-09-16

Regionfullmäktige 2023-09-30

INNEHÅLL

1	DELÅRSBOKSLUTET I KORTHET	2
2	FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
2.1	Händelser av väsentlig betydelse	3
2.2	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	6
2.3	Balanskravsresultat	8
2.4	Måluppfyllelse finansiella mål	9
2.5	Målredovisning	17
2.6	Personal	20
3	RESULTATRÄKNING	25
4	BALANSRÄKNING	26
5	NOTER	27
6	DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING	30
6.1	Driftredovisning	30
6.2	Investeringsredovisning	32
7	BILAGOR	33

1 DELÅRSBOKSLUTET I KORTHET

- Soliditeten var 22 procent vid ingången 2024
- 157 mnkr återstår av Region Dalarnas resultatutjämningsreserv
- 2024 års balanskravsresultat prognostiseras till -868 mnkr. Beslut om Resultatutjämningsreserv sker i årsbokslut och prognostiseras inte med hänsyn till att beslut fattas utifrån ekonomiskt utfall, inte prognos.
- Nettokostnadsutvecklingen i juli är 6,1 procent, bruttokostnadsutvecklingen i juli är 2,5 procent och skatter och generella statsbidrag förväntas öka med 5,7 procent i prognosen.
- Prognosen för nettokostnaderna är 7,3 procent på helåret.
- Nettokostnaden påverkas negativt (hålls uppe) på grund av att sektorsbidrag Hälso-och sjukvård, som ersätter del av riktade statsbidrag, redovisas som generellt statsbidrag. Av samma anledning ökar intäkter från skatter och generella statsbidrag. Resultatprognosen förändras inte till följd av hur sektorsbidraget bokförs.
- Sammantaget har kostnaderna utvecklats avsevärt snabbare än både verksamhetsintäkter och skatter under både 2023 och 2024, varför Region Dalarna inte förväntas uppnå en ekonomi i balans 2024. Orsaken till kostnadsökningstakten är inflationen, som påverkar framförallt pensionskostnader men även kostnader som till exempel drivmedel, vård och material. Grundlönekostnaderna har inte ökat i takt med övriga kostnader. Staten har delvis kompenserat regionerna i det ogynnsamma ekonomiska läget som sektorn befinner sig i, men det förväntas inte räcka.
- De makroekonomiska förutsättningarna innebär att Sverige befinner sig i lågkonjunktur som nu också börjat visa sig i arbetslöshetsstatistiken. Ekonomin förväntas bli ansträngd i regionsektorn 2024, för att förbättras från och med 2025.

2 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsen innehåller redogörelse för händelser under året, beskrivning av regionens ekonomiska ställning, balanskravsresultatet, målluppfyllnad samt avsnitt beskrivande utvecklingen på personalområdet.

2.1 Händelser av väsentlig betydelse

I avsnittet beskrivs ett urval, för regionen interna och externa, händelser som varit väsentliga för verksamheten, med tyngdpunkt på ekonomisk utveckling.

2.1.1 Ekonomisk utveckling

I avsnittet beskrivs ekonomisk utveckling i region Dalarna, i Sverige och i regionsektorn.

Regionens ekonomiska utveckling

Nettokostnaden, dvs de kostnader som täcks av regionens huvudsakliga inkomstkälla skatter och generella statsbidrag, ökade kraftigt under 2023. Detta berodde på breda prisuppgångar i samhället till följd av inflationen vilket ledde till att kostnaderna ökade för Region Dalarna. Framförallt ökade kostnaderna för att framtidssäkra pensioner till samhällets nu högre kostnadsnivå, eftersom prisbasbeloppet räknades upp kraftigt, och har en direkt koppling till pensionskostnaderna. Det här betyder att Region Dalarna tar stora *kostnader* för framtida pensionsutbetalningar i resultaten 2023 och även 2024, medan kassan successivt kommer påverkas under lång tid när pensioner ska *utbetalas* till tidigare anställda till en högre nivå. Under 2024 faller nettokostnadsutvecklingen tillbaka från en hög nivå, och noteras till 6,1 procent i juli, och prognosen är 7,3 procent för helåret. Nettokostnadsutvecklingen helåret 2023 blev cirka 14 procent. Nettokostnadernas utveckling påverkas också av verksamhetens intäkter; när intäkterna är höga hålls nettokostnaden ner. Under pandemiåren hölls nettokostnaderna tillbaka tack vare stora volymer pandemirelaterade riktade statsbidrag. Dessa bidrag har upphört och påverkar nettokostnaden negativt. I stället har regionerna från staten erhållit ett så kallat *sektorsbidrag till hälso-och sjukvård* i ett försök att undvika uppsägningar och neddragningar i Hälso-och sjukvården. Sektorsbidraget är betydligt mindre i omfattning än de riktade statsbidrag som avslutats, och påverkar inte nettokostnaden då det är ett

generellt statsbidrag, och ingen verksamhetsintäkt. Däremot förbättras resultatet. Under 2023 ökade intäkter från skatter och generella statsbidrag med knappt 5 procent, och prognosen för 2024 är en utveckling om 5,7 procent. Ökningen förklaras av att ny skatteprognos från augusti påverkar positivt men framförallt för att sektorsbidraget bokförs som generellt statsbidrag.

De kraftiga och snabbt förändrade förutsättningarna för regionsektorn till följd av först pandemi och sedan kraftig inflation utgör en utmaning när det gäller både ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning, så även för Region Dalarna. Frågan om utbud och ambitionsnivå blir aktuell, men delvis dold bakom mer akuta frågor om ekonomi här och nu. För att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbar ekonomi har en genomlysning av hela regionens ekonomi och verksamhet genomförts under 2023 och varpå effektiviseringsåtgärder tagits fram. Prognosen för effektiviseringsåtgärderna är drygt 300 mnkr, och inräknas i regionens prognos för helåret 2024. Den regionövergripande handlingsplanen har beretts i alla förvaltningar under våren 2023 och går under samlingsnamnet *En hållbar framtid för Region Dalarna*¹

Sammantaget innebär lägre verksamhetsintäkter, en kraftig kostnadsutveckling som startade 2023 och en relativt normal utveckling av skatter och generella statsbidrag att regionen inte kan nå ekonomi i balans under 2024, trots att inflationen och nettokostnaderna faller tillbaka.

I regionplan för 2025-2027 finns plan för att på sikt möta det ansträngda ekonomiska läget. Under 2023 och 2024 planeras för ekonomisk obalans och under slutet av planperioden planeras för återgång till överskottsmålet om två procent av summan skatter och generella statsbidrag. Det är förenligt med lagens krav om ekonomisk hushållning genom att underskott återställs under planperioden och att resultatutjämningsreserven nyttjas, med hänvisning till den förväntat kortsiktiga påverkan av inflationen under 2023 och 2024. Respektive förvaltning kommenterar dock sitt arbete med handlingsplan under avsnittet *Åtgärder för ekonomi i balans* i respektive förvaltningsrapport (bilaga), vilka också sammanfattas i avsnitt 2.4.6 nedan.

¹ Dnr RS2022/1831

Konjunkturinstitutets bedömning av svensk ekonomi.²

Konjunkturinstitutet (KI) utkom 2024-06-19 med bedömning av konjunkturläget i Sverige, med en uppdatering 2024-08-07. KI beskriver hur Sverige sedan 2023 befinner sig i en lågkonjunktur. BNP förväntas växa svagt under årets tredje kvartal och helårsprognosen är en BNP-tillväxt om 0,7 procent, vilket är en något lägre prognos än den som KI kommunicerade i juni, då prognosen var en ökning av BNP om 1 procent. Resursutnyttjandet enligt det s.k. BNP gapet visar att Sverige kommer att befinna sig i lågkonjunktur även 2025.

Prognosen är beroende av de relativt positiva framtidsutsikter som både hushåll och företag uppvisar, men som ännu inte realiserats. I juni visade KI:s prognos att svensk konsumtion förmodades vara oförändrad det andra kvartalet, men minskade istället. De positiva framtidsutsikter som hushåll och företag uppvisar är helt och hållet baserade på en förväntan på att Riksbanken sänker styrräntan i någorlunda rask takt. Faktumet att inflationen faktiskt har fallit tillbaka och förväntas stabiliseras kring Riksbankens mål om 2 procent gör att hushållens och företagets framtidsoptimism inte är helt obefogad.

Lågkonjunkturer inom arbetsmarknaden förväntas bestå nästa år, och prognosen ger att arbetslösheten 2025 kommer vara i snitt 8,2 procent. Anställningsplanerna i näringslivet är fortsatt dämpade och indikerar, med undantag för tjänstesektorn, att antalet anställda minskar i närtid. Samtidigt har bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens minskat och ligger nu, enligt Konjunkturbarometern juli, på en normal nivå för näringslivet som helhet. Bedömningen i Konjunkturläget juni att sysselsättningen i det närmaste stagnerar det tredje kvartalet i år för att sedan öka igen mot slutet av året står sig. Arbetslösheten väntas därför öka något det tredje kvartalet för att sedan vända nedåt. I slutet av 2025 bedöms arbetslösheten uppgå till 8,0

procent och det råder då fortsatt lågkonjunktur på arbetsmarknaden.

I KI:s prognos förväntas timlönen öka 3,9 procent 2024 och 3,6 procent 2026. Historiskt sett är det en hög löneökningstakt, men ska ses mot bakgrunden att vi haft en period med svag utveckling av arbetskostnader relativt produktiviteten och prisutvecklingen. Reallönerna stiger därför med 2 procent 2024 och 2,1 procent 2025, då reallönerna förväntas vara på samma nivå som 2018.

Sveriges kommuner och regioners bedömning av sektorns ekonomi.³

Sveriges kommuner och regioner (SKR) presenterar makronytt, senast i augusti i år. Där beskriver de sin bedömning av den makroekonomiska utvecklingen.

Efter ett antal år med starka resultat i regionsektorn, vilket bidrog till att stärka soliditeten och möjliggjorde att öronmärka medel i en så kallad resultatutjämningsreserv, vände ekonomin nedåt inom sektorn under 2023. Det är framförallt kostnader kopplade till värdesäkring av pensionsskulden som kraftigt ökade regionernas kostnader, mer så än inom kommunsektorn som har relativt sett lägre lönenivå jämfört med regionerna. Totalt ökade regionsektorns pensionskostnader med 25 mdr 2023 och har hållit i sig 2024. Till 2024 budgeterade var fjärde region med underskott.

Utfall och framåtblickande ekonomiska indikatorer visar att botten på den svenska lågkonjunkturer har nåtts och att en återhämtning ligger framför oss. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiserar och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. Under 2024 ser vi även en starkare utveckling av skatteunderlaget och en svagt uppreviderad BNP. Detta ger en skjuts uppåt för svensk konjunktur som smittar av sig på arbetsmarknaden, men med eftersläpning efter att produktiviteten först kommer att stärkas. Pensionskostnaderna förväntas falla fram över och med det falla ner på mer normal nivå. Under

²Konjunkturinstitutet, "Konjunkturläget juni 2024", Konjunkturinstitutet, <https://www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget/konjunkturlaget/2024-06-19-hushallen-fortsatter-att-halla-i-planboken.html> (hämtad 2024-08-29) samt, Konjunkturinstitutet, "Konjunkturuppdatering augusti 2024", Konjunkturinstitutet,

<https://www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget/konjunkturlaget/2024-08-07-konjunktur-bilden-bestar.html> (hämtad 2024-08-29)

³Sveriges kommuner och regioner. Ekonomirapporten, maj 2024. (2024). <https://skr.se/skr/ekonomijuridik/ekonomi/ekonomirapporten.46417.html> (Hämtad 2024-09-04)

detta verkar en trend av ökade kostnader inom Hälso-och sjukvården, vilka beror på medicinteknisk utveckling, utveckling av läkemedel och det faktum att befolkningen lever allt längre. Även om pandemins effekter på sjukvården avtagit och inflationen kommit ner något befinner sig kostnaderna fortsatt på en hög nivå. Flera regioner bedömer att kostnadsnivån är hög utifrån den finansiering som finns tillgänglig. Därför genomför nu flera regioner besparingar under 2024.

2.1.2 Händelser i verksamheten, i urval

I det här avsnittet beskrivs kortfattade händelser i regionens förvaltningar under perioden. För ytterligare insyn i regionens verksamhet se också bilaga för delårsrapport på förvaltnings-nivå.

Samtliga förvaltningar i Region Dalarna har arbetat med effektiviseringsåtgärder till följd av regionens ansträngda ekonomiska läge, inom ramen för arbetet med *En hållbar framtid för Region Dalarna*. Anställningsstopp trädde i kraft 15 april vilket lett till att verksamheterna behövt ställa om och prioritera.

Sedan 15 juli april leds region Dalarna och regionstyrelsens förvaltning av ny tillförordnad regiondirektör. Införandet av framtidens vårdinformationssystem (FVIS) pågår och har involverat framförallt Medicinsk teknik och IT (MIT), rättsavdelningen och kommunikationsavdelningen som alla verkar inom regionstyrelsens förvaltning. Personalenheten och kommunikationsavdelningen har påverkats av de stridsåtgärder som Kommunal och Vårdförbundet aktiverat kopplat till de nationella förhandlingarna i avtalsrörelsen.

Konflikten med Vårdförbundet innebar stridsåtgärder i form av blockad mot övertids- och merarbete samt nyanställningar för vissa personalkategorier. För att klara akutuppdraget och säkerställa patientsäkerheten har verksamheterna jobbat med att flytta och justera arbetspass samt beordrat skyddsarbete då akut risk för liv och hälsa förelåg.

Hälso-och sjukvården har arbetat med hårda prioriteringar kring när man tar in hyrpersonal, vilket lett till ökad arbetsbelastning inom vissa enheter. Kostnaden för hyrpersonal har minskat med 40 mnkr jämfört med samma period föregående år.

I mars implementerades en ny pris-och zonmodell inom kollektivtrafiken. Det ekonomiska utfallet överensstämde väl med vad projektet förutsett,

vilket innebar att intäkterna bibehölls. Från och med den första juni är alla Dalatrafiks biljetter giltiga som färdbevis på Tåg i Bergslagens linjer inom Dalarna. Resandet ökar cirka 2 procent jämfört med samma period 2023 medan kundnöjdheten sjunker avsevärt. Tågtrafikens reduceringar och inställd trafik har troligtvis påverkat förtroendet för kollektivtrafiksystemet i stort.

Folkhögskolornas omfattning på utbildningsverksamhet har minskat, särskilt inom allmänna kurser. Både Mora och Malungs folkhögskolor har haft ett sjunkande antal sökande över tid. Trots den minskade verksamheten upplever Kultur-och bildningsförvaltningen utmaningar kopplat till kompetensförsörjning. Samverkan mellan folkbildning och civilsamhälle har ökat genom samarbete om satsningar tillsammans med Dalarnas bildningsförbund och Skådebanan. För att bredda deltagandet och nå nya grupper har flera nätverksmöten hållits, exempelvis FRID Kultur, kulturchefsnätverk och kultur för äldre i kommunerna.

Patientgenomströmningen inom Tandvårdsförvaltningen har ökat vilket kan förklaras av aktivt arbete med att skapa effektiva arbetsmetoder men också i och med att verksamheterna har lyckats rekrytera fler tandläkare. Samtidigt ökar då behovet att rekrytera både tandhygienister och tandsköterskor. Projektet Akademiskt Tandvårdshus i Falun har avbrutits för att närmare utreda möjligheten att ha det Akademiska Tandvårdshuset i egenägda lokaler. Detta utifrån ett förändrat ekonomiskt klimat och osäkerheter i omvärlden sedan samverkansavtalet med SBB ingicks. Ett nytt PM/Behovsanmälan om lokalförändring för det Akademiska tandvårdshuset är framtaget, och Region Dalarna får behålla de hittills gjorda ritningarna och prospekten för tandvårdshuset.

2.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I avsnittet beskrivs regionens ekonomiska ställning, resultat, ekonomiska måluppfyllnad och prognos 2023.

2.2.1 Ekonomiskt resultat per juli

Ekonomiskt balanskravsresultat per juli 2024 är -314 mnkr. I jämförelse med utfallet samma period 2023, som var -304 mnkr, är årets resultat cirka 10 mnkr *lägre*. I juli föregående år hade inte inflationen i samhället och regionens nettokostnadsutveckling nått sin topp. Jämfört med föregående år förväntas därför regionens resultat bli avsevärt sämre 2024; i år verkar regionen i en ekonomisk miljö där hela konsekvensen av den kraftiga inflationen 2023 fått genomslag. Kostnaderna för pensioner, som stod för den största negativa konsekvensen för regionens resultat 2023, förväntas dock minska från och med 2025. Pensionskostnaderna ökar innevarande år till och med juli, liksom de flesta övriga kostnadsposter, om än med en blygsammare takt jämfört med 2023. Kostnaderna ökar alltså långsammare, men från en hög nivå. Kostnader för högspecialiserad vård minskar beroende på både färre antal remisser och färre så kallade dyra vårdtillfällen. Föregående år ökade dessa kostnader relativt mycket. Skatteintäkter och verksamhetsintäkter har inte haft samma kraftiga utveckling som kostnaderna under 2023 och förväntas inte ha det under 2024, varför resultatet 2024 inte förväntas uppnå de krav som finns för en god ekonomisk hushållning. Detta förutsågs redan i budgetarbetet, och Region Dalarna har därför en negativ budget 2024, i likhet med många andra regioner, vilket är unikt.

I vårändringsbudgeten aviserade regeringen om en förstärkning av det så kallade sektorsbidraget, och de flesta regioner inklusive Region Dalarna beslutade att bokföra hela intäkten från sektorsbidraget som ett generellt statsbidrag, vilket får en negativ påverkan på nettokostnaderna, då bland annat det riktade statsbidraget kallat professionsmiljarden utgick. Riktade statsbidrag påverkar nettokostnaden vilket inte skatteintäkter och generella statsbidrag gör.

Observera att orealiserade marknadsvärdeförändringar inte ingår i balanskravsresultatet men väl i ekonomiskt resultat. Orealiserade marknadsvärdeförändringar uppstår genom utveckling av regionens värdepappersportfölj. Ackumulerat juli är de orealiserade *vinsterna* ca 313 mnkr, vilket innebär att det ekonomiska resultatet; -29 mnkr ackumulerat juli, är högre än balanskravsresultatet.

2.2.2 Ekonomisk prognos för helåret

Årets prognostiserade resultat efter balanskravsjusteringar är -868 mnkr. Det ska jämföras med budgeterat resultat om -519 mnkr.

I budgeten 2024 finns en utökning av regionens nettokostnader om cirka 7 procent jämfört med 2023, och 2023 utökades de budgeterade nettokostnaderna med cirka 6 procent jämfört med året innan. Ambitionen har varit att möta de ökade kostnaderna i verksamheterna till följd av inflation och framförallt ökade pensionskostnader. Regionens intäkter från skatter och generella statsbidrag har utvecklas med cirka 5 procent 2023 och förväntas växa med drygt 5,7 procent 2024.

I prognosen är regionens pensionskostnader något högre än budget men det är framförallt verksamhetens övriga nettokostnader³ som ökar i snabbare takt än vad som budgeterats. Nettokostnaderna är cirka 706 mnkr högre än budget, där hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken ligger bakom de största negativa avvikelserna. Även finansförvaltningen; drift prognostiserar en negativ avvikelse för nettokostnaderna och är av bokföringsteknisk karaktär då intäkten från sektorsbidraget bokförs på förvaltning 02 där skatter och generella bidrag bokförs och alltså inte som verksamhetsintäkt. Sektorsbidraget påverkar regionens resultat positivt, men inte nettokostnaderna.

³ Verksamhetens nettokostnader är summan av verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader, de beskrivs särskilt i avsnitt 2.4.5 nedan

2.2.3 Verksamheternas ekonomi

Prognosen för verksamheternas nettokostnader är 706 mnkr högre än budget. Det innebär att verksamhetens underliggande resultat, utan hänsyn till skatteintäkterna, de generella statsbidragen och finansiella poster, är sämre än budgeterat. De största negativa budgetavvikelseerna finns inom Hälso-och sjukvårdsnämnden och kollektivtrafiknämnden som prognostiserar underskott om 396 respektive 123 mnkr. Befintliga obalanser i verksamheterna har bara delvis förbättrats samtidigt som pensionskostnaderna fortsatt öka under året. Skatteintäkterna är alltså stabilt ökande, men kan förändras med ökad arbetslöshet. Statliga intäkter från riktade statsbidrag har minskat avsevärt från pandemiåren vilket tillsammans med bruttokostnaderna gör att verksamheternas nettokostnader ökar.

Se vidare avsnitt 7.1 *Driftredovisning* nedan.

2.3 Balanskravsresultat

	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023
Balanskravsutredning (mnkr)			
Årets resultat enligt resultaträkningen	-555	-519	-253
- samtliga realisationsvinster			
+ realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+ realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-313		-293
-/+ återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-868	-519	-546
- Reservering av medel till Resultatutjämningsreserv			
+ Användning av medel från Resultatutjämningsreserv			546
= Årets balanskravsresultat	-868	-519	0

Tabell 1. Balanskravsresultat

Region Dalarna tillämpar Resultatutjämningsreserv (RUR) med början år 2020. Resultatutjämningsreserven framgår av balansräkningen.

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är högre än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre efterföljande åren.

Årets prognostiserade resultat enligt resultaträkningen är -555 mnkr, innehållande orealiserade vinster om 313 mnkr, som inte ska ingå i balanskravsresultatet.

Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått och redovisas i tabellen ovan.

Regionens balanskravsresultat för 2023 var noll efter nyttjande av resultatutjämningsreserv (RUR) för att täcka resultatet efter balanskravsjusteringar som uppgick till -546 mnkr. Regionen har vid ingången av 2024 inget ackumulerat negativt balanskravsresultat att återställa. Av resultatutjämningsreserv återstår 157 mnkr att nyttja 2024. Beslut rörande resultatutjämningsreserv tas av regionfullmäktige baserat på utfall i samband med årsredovisning, och prognostiseras inte.

2.4 Måluppfyllelse finansiella mål

Finansiella mål och nyckeltal		Delår juli 2024	Delår juli 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos mål-uppfyllelse
Finansiella mål						
Resultatet, enl. balanskravet, ska vara ett överskott på minst 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag*	%	-	-	-7,0 %	-4,3 %	■
Negativt balanskravsresultat ska återställas enligt Kommunallagens § 12. Ackumulerat underskott vid årets slut**	mnkr	-	-	-868	-519	●
Styrelsen och nämndernas nettokostnadsutveckling ska inte överskrida den totalt budgeterade nettokostnadsutvecklingen*		-	-	Ej uppfyllt	Uppfyllt	■
Avsättning till pensionsportföljen ska beakta pensionsskuldens utveckling och ska uppgå till minst 400 mnkr per år.	mnkr	-	-	0	0-100	●
Nyckeltal						
Skatteintäkt- och generella statsbidragsutveckling	%	6,7	4,7	5,7	4,2	
Nettokostnadsutveckling	%	6,1	17	7,3	15	
Nettokostnadsutveckling exkl. jämförelsestörande	%	6,1	17	7,3	15	
Årets investeringar	mnkr	328	435	768	911	
Placerade pensionsmedel, anskaffning	mnkr	2 435	2424	2 435	2 435	
Soliditet	%	20	24	15	13	
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse	%	-23	-22	-29	-29	
Lån vid årets slut	mnkr	-	-	0	0	
Ansvarsförbindelse pensioner intjänade före 1998 inkl.*** löneskatt	mnkr	-	-	4 669	4 192	
Pensionsavsättning, förmånsbestämd ålderspension inkl. löneskatt***	mnkr	-	-	6 331	6 214	

* Ackumulerat utfall inte relevant pga. periodiseringar över året, mål redovisas som prognos samt utfall för helår

** Negativt balanskravsresultat 2024 förväntas återställas i budget 2025-2027

*** Budgeterad utveckling mäts i regionplan med jämförelsegrund fg års budget, i prognos samt utfall mäts istället utveckling mot faktiskt utfall

*** Ansvarsförbindelse samt pensionsavsättning grundar sig på prognos från KPA, augusti 2023

Lån vid årets slut, pensionsavsättning samt ansvarsförbindelse redovisas i tabellen i prognos då de avser årets slut.

Tabell 2. Finansiell måluppfyllnad

● Mål uppfyllt ▲ Mål delvis uppfyllt ■ Mål ej uppfyllt

negativa resultatet 2024 ska återställas inom tre år.

Region Dalarna har tre finansiella mål i regionplan 2024-2026, det är ett färre än normalt. Under åren 2023 och 2024 frångås det finansiella målet att verksamheten ska generera ett överskott om 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatmålet om 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag återinförs från år 2025.

Årets budgeterade resultat är -549 mnkr. Årets prognostiserade resultat är lägre, i hög grad beroende på nettokostnadsutveckling vilket gör att de två målen för resultat och nettokostnad ej förväntas uppnåddas vid årets slut. Det förväntade

Vid upprättande av delårsrapporten förväntas ingen avsättning till pensionsportföljen under året. Eftersom regionens prognostiserade resultat är negativt jämfört budget så prioriteras likvida medel för att betala leverantörer, löner och investeringar i bland annat fastigheter. I nuläget finns därför inte möjlighet för avsättning till pensionsmedel. Om handlingsplanarbetet får stor och snabb effekt kan läget ändras. Målbilden finns således kvar men för närvarande saknas likvida medel att genomföra den. Om saldot skulle utvecklas mer positivt än väntat under kvarvarande del av året kan avsättning bli aktuell.

De prognostiserade nyckeltal som redovisas i tabell 2 avseende lån och soliditet bygger på balansräkningens ingående balans, resultatprognos, investeringsprognos, avskrivningsprognos, prognos för marknadsvärdeförändringar, pensionsavsättning, likvida medel vid årets slut enligt regionplan samt att ingen avsättning till pensionsportföljen sker.

2.4.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har minskat med 15 procent jämfört med samma period föregående år och uppgår i juli till 1 198 mnkr. Prognosen är 2 040 mnkr på helåret vilket innebär en förväntad minskning på helåret om 21 procent jämfört med föregående års utfall. En stor del av anledningen till minskning både i utfall och prognos är att volymen riktade statsbidrag minskat avsevärt, och delvis ersatts av sektorsbidrag som inte redovisas som verksamhetsintäkt.

Prognosen för patientavgifter och såld vård visar på ett förväntat något högre utfall (exklusive vidarefakturerings) jämfört med föregående år, men lägre än budgeterat.

Biljettintäkter från trafikförvaltningen har ökat med cirka 12 procent jämfört med samma period föregående år. Prognosen är en ökning med 17 procent motsvarande 28 mnkr på helåret.

Tandvårdsförvaltningen har ökat sina intäkter jämfört med föregående år, men uppnår inte budgeterad nivå i prognosen. Fortsatt brist på behandlare gör att full produktion inte kan uppnås. Ökningen jämfört med föregående år kan tillskrivas handlingsplanen för ekonomi i balans där flera aktiviteter för att öka vuxenintäkterna finns.

Riktade statsbidrag enligt överenskommelser

Prognosen för 2024 är totalt 512 mnkr inklusive sektorsbidraget om 272 mnkr, och ligger i linje med föregående år. Prognosen för de riktade statsbidrag enligt överenskommelser som framförallt riktas mot Hälso- och sjukvården och hanteras via finansförvaltningen är 240 mnkr. Jämfört med pandemiåren är intäkterna ungefär halverade.

År	Belopp, mnkr
2020	873
2021	1 161
2022	795
2023	509
2024 prognos inkl sektorsbidrag	512

Tabell 3. Riktade statsbidrag, nationella överenskommelser

2.4.2 Skatteintäkter

Regionens största intäkt är skatteintäkter som motsvarar cirka 55 procent av de externa intäkterna. Det innebär att skatteintäkternas utveckling har en stor påverkan på regionens ekonomi. Skatteintäkterna har ökat med cirka 118 mnkr, motsvarande cirka 3 procent i juli 2024, jämfört med samma period 2023.

Prognos för skatteintäkter är 25 mnkr högre än budget, och baseras på SKRs skatteunderlagsprognos för augusti 2024.

2.4.3 Generella statsbidrag och utjämning

Generella statsbidrag och utjämning har ökat med 335 mnkr till juli 2024, motsvarande cirka 16 procent jämfört med samma period 2023. Orsaken är främst att sektorsbidraget till Hälso- och sjukvård redovisas som generellt statsbidrag.

Helårsprognosen för 2024 är 334 mnkr högre än budget vilket kopplas till högre intäkt för läkemedelsförmånen samt sektorsbidraget som redovisas som generellt statsbidrag.

Övriga poster som ingår i de generella statsbidragen förväntas ha marginella förändringar mot budget: Regleringsposten påverkas av ändrade statsbidrag mellan åren, men också av hur kostnaden för inkomstutjämningssystemet ändras. Regleringsposten, som kan vara såväl positiv som negativ, fördelas lika till regionerna. Inkomstutjämning räknas ut efter skattekraft, och

är statligt finansierad till 95 procent. En region betalar en avgift, och resterande får ett bidrag.

Kostnadsutjämningen utjämnar för strukturella kostnadsskillnader beroende på demografi, invånarnas behov och produktionsvillkor, exempelvis löner och geografi. Det är ett relativt system vilket innebär att Region Dalarnas behov jämförs med medelregionens. Systemet går således alltid jämnt upp. Grundtanken är att alla kommuner och regioner ska ha samma ekonomiska förutsättningar.

Tabellen nedan visar ackumulerat utfall, prognos och budget för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	Ack utfall juli	Prognos	Budget
Skatteintäkter	4 728	8 140	8 115
Inkomstutjämningsbidrag	1 101	1 888	1 895
Regleringsavgift	122	210	211
Kostnadsutjämningsbidrag	405	694	697
Statsbidrag läkemedel	666	1 142	1 079
Sektorsbidrag	159	272	
Summa	7 182	12 346	11 997

Tabell 4. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

2.4.4 Verksamhetens kostnader

Ackumulerat per juli är verksamhetens bruttokostnader 2,5 procent högre jämfört med samma period föregående år, vilket motsvarar cirka 196 mnkr. Prognosen för helåret är 14 287 mnkr vilket skulle innebära en bruttokostnadsutveckling på 2,1 procent jämfört med föregående år. Observera att bruttokostnadsutvecklingen under 2023 uppgick till cirka 10 procent.

Prognostiserad nettokostnadsutveckling är 7,3 procent på helåret, och per juli är nettokostnadsutvecklingen 6,1 procent. Att nettokostnadsutvecklingen är högre än bruttokostnadsutvecklingen beror på att intäkter från riktade statsbidrag enligt överenskommelser är lägre 2024 jämfört med 2023, då det nya sektorsbidraget som ersätter del av de tidigare riktade statsbidragen redovisas som generellt statsbidrag. Verksamhetens nettokostnad avser den kostnadsnivå som ska finansieras av regionbidrag (ramfinansiering).

Personalkostnaderna totalt (kostnader för egen personal, exkluderande inhyrd) är per juli 2023 cirka 280 mnkr högre än samma period

föregående år, motsvarande en ökning om 6,8 procent. Det är framförallt pensionskostnader och sociala avgifter som ökar, medan lönekostnaderna ökar cirka 3 procent. Pensionskostnadsökning är känd och drivs särskilt av att pensionsskulden värdesäkras i takt med inflationen, det innebär att så länge inflationen är hög så kommer också pensionskostnaderna i sektorn och regionen att vara hög, jämfört med ett historiskt normalår. Den inflationsdrivna pensionskostnadsökningen ligger i hög grad till grund för den negativa budgeten.

Inhyrd personal

Inhyrd personal mnkr	Utfall 2024-07	Utfall 2023-07	Budget 2024	Prognos	Utfall 2023
Läkare	-103	-126	-118	-166	-238
Sjuksköterskor	-8	-8	0	-11	-18
Övrig personal	-2	-4	-1	-2	-6
Summa	-112	-139	-119	-179	-261

Tabell 5. Kostnader, inhyrd personal

Kostnader för inhyrd personal prognostiseras till 60 mnkr över budget, och 82 mnkr lägre än utfallet föregående år. Det är främst läkarkompetens som hyrs in för att klara uppdragen inom Hälso- och sjukvårdens verksamheter.

Köpt vård

Den högspecialiserade vården har ett kostnadsutfall på 470 mnkr till och med juli, vilket är 17 mnkr lägre än motsvarande period föregående år, vilket motsvarar 3 procent. Kostnaderna påverkas dels av antalet patienter som remitteras, men även av vilka diagnoser som behandlas. Dyra patienter, med vårdtillfällen som kostar mer än 800 tkr uppgår till 56 mnkr jämfört med 87 mnkr föregående år. Sammanlagt har 31 patienter haft dyra vårdtillfällen 2024. Övriga remisser till högspecialiserad vård, exklusive dyra patienter uppgår till 414 mnkr efter juli. Prognosen, vid oförändrad vårdkonsumtion, kommer lämna ett överskott mot budget på 25 mnkr för 2024

Kostnaderna för köpt vård exklusive högspecialiserad, uppgår sammantaget till 97,6 mnkr. Avvikelse mot budget per juli är -4,1 mnkr. Prognosen är dock en budgetavvikelse på -25,5 mnkr då kostnaderna för framförallt köp av

vårdgaranti inte förväntas komma ner i budgeterad nivå under året.

Läkemedel

Prognosen för läkemedel är sammantaget ett budgetunderskott på -49,9 mnkr varav förmånsläkemedel uppgår till ett underskott på -55,0 mnkr och rekvisitionsläkemedel 5,1 mnkr. Ökade kostnader för ADHD-läkemedel och fler patienter som får cancerbehandling står för de största kostnadsökningarna. Trots att regionen uppvisar ett negativt avvik mot budget har region Dalarna låga kostnader gällande förmånsläkemedel jämfört med andra regioner.

Trafikkostnader

Kollektivtrafiknämndens kostnader för trafik beräknas bli cirka 54 mnkr lägre än budgeterat, och 67 mnkr lägre än 2023.

Kollektivtrafikkostnaderna styrs av en korg av index innefattande bland annat KPI, ränta och drivmedel. Indexkorgen uppdateras löpande under året och styr ersättningen i regionens avtal med trafikoperatörer. Från och med kvartal 2 2024 har indexkostnaderna minskat, framförallt till följd av lägre bränslepriser.

2.4.5 Finansiella poster

Region Dalarnas finansiella poster består i huvudsak av två delar; orealiserade värdeförändringar samt finansiell del av pensionskostnaderna. De finansiella kostnaderna är ackumulerat juli cirka 315 mnkr, att jämföra med 258 mnkr föregående år. Av utfallet avser cirka 254 mnkr pensionskostnader.

Kostnadsökningen kopplas till bakomliggande förändringar i pensionsberäkningen, såsom inkomst- och prisbasbelopp och är väntad samt budgeterad. Prognostiserad finansiell pensionskostnad ligger väl i linje med budget för helåret.

Den avgörande posten för de finansiella posternas avvikelse mot både budget och föregående år är de orealiserade värdeförändringarna som kopplas till regionens värdepappersportfölj. Kostnad respektive intäkt avser kurs- och indexförändringar som skett på de finansiella marknaderna, både i världen och i Sverige. Regionens värdeförändring bokförs löpande, observera att förändringarna avser just

värdeförändringen på regionens placeringar och reell förlust eller vinst uppstår först om regionen avyttrar innehav i värdepappersportföljen. Den sammantagna prognosen för helåret avseende orealiserade värdeförändringar är en *vinst* om 313 mnkr, att jämföra med föregående års orealiserade *förlust* om 293 mnkr. Observera att prognosen innebär en oförändrad värdeutveckling för resten av året. Prognos är därmed det samma som utfall i juli 2024. Utvecklingen är kopplad till makroekonomiska faktorer väl utanför regionens kontroll.

2.4.6 Sambandet mellan verksamhetens nettokostnader⁴ och utveckling av skatter och generella statsbidrag

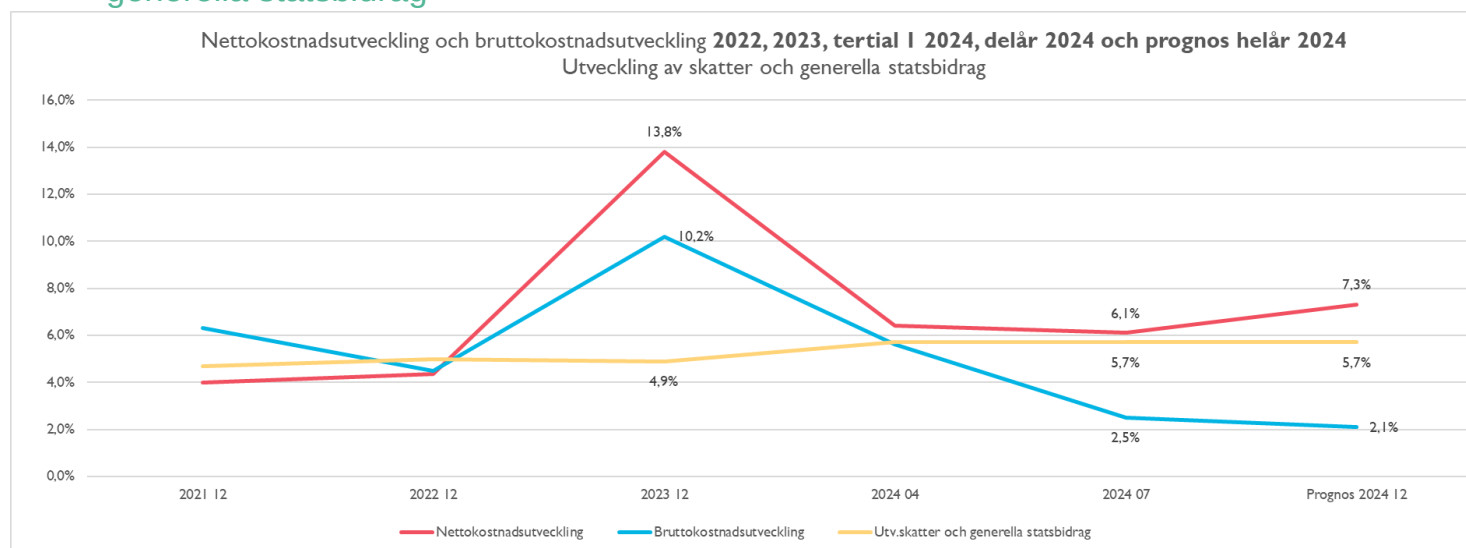

Diagram 1. Utveckling av kostnader, skatter och generella statsbidrag

Nettokostnadsutvecklingen mäts löpande där jämförelsegrunden löpande är samma period föregående år. Begreppet nettokostnad är i viss mån förvirrande då det innehåller både vissa kostnader och verksamhetsintäkter. Det innebär att nettokostnaderna går ner om verksamhetsintäkterna ökar mer än kostnaderna och omvänt att nettokostnaderna går upp om kostnaderna ökar mer än intäkterna. Skatteintäkterna från befolkningen påverkar inte nettokostnaderna.

Verksamhetens nettokostnad ska finansieras av skatter och generella statsbidrag. Det innebär att dessa måste utvecklas i samma takt som nettokostnaden för att nå ekonomisk balans. Under föregående år ökade nettokostnaden dramatiskt framförallt beroende på inflation. Intäkter från skatter och generella statsbidrag följde inte den kraftiga utvecklingen, då faktorerna som påverkar skatter verkar trögare. Under 2024 utvecklas nettokostnaden i långsammare takt, men från en hög nivå. En ny skatteprognos visar en utveckling för skatter och riktade statsbidrag om 5,7 procent för 2024, inklusive sektorbidraget, som enligt regeringen kommer att bli lägre 2025. Prognosen för nettokostnaderna är 7,3 procent, beaktat att en del av intäkterna från riktade

statsbidrag nu istället förstärker prognosen för skatter och generella statsbidrag.

Den nuvarande nettokostnadsutvecklingen är inte förenlig med långsiktigt god ekonomisk hushållning. Samtidigt är utvecklingen inte okänd, vilket framförallt åskådliggörs av årets negativt budgeterade verksamhet. Förutsättningen för regionens möjlighet att nå god ekonomisk hushållning är dock att konjunkturen och de ansträngda makroekonomiska förutsättningarna vänder, framförallt genom normalisering av inflationen. Sådan normalisering förväntas först under 2025 och förväntas få störst enskild effekt på kostnaden för värdesäkring av regionens pensionsskuld. Därutöver har Region Dalarna initierat projekt *En hållbar framtid för Region Dalarna* som syftar till att sänka kostnadsnivån och därigenom minska gapet mellan nettokostnaden och summan av skatter och generella statsbidrag.

Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal som visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital. En analys av soliditeten syftar till att bedöma betalningsförmågan på lång sikt. Vid utgången av 2023 hade regionen en soliditet på 22 procent och vid delår, juli 2023, hade regionen en soliditet på 20 procent.

⁴ Till nettokostnaderna hör verksamhetsintäkter och kostnader (inklusive riktade, men ej generella, statsbidrag)

Pensioner intjänade år 1998 eller senare redovisas som en skuld i balansräkningen, prognos per 2024-12-31, är 6 331 mnkr. Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk som ansvarsförbindelse (redovisas *inte* i balansräkningen) och prognostiseras till 4 448 mnkr.

Upplåning

Året inleddes utan att RD hade långsiktiga lån och läget var oförändrat vid slutet av juli.

En låneram, möjlighet till framtida långsiktig upplåning, på upp till 800 mnkr under år 2024 finns. Utöver det finns en kontokredit på 400 mnkr för att säkerställa kortsiktig betalningsförmåga.

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2024 uppgår till 911 mnkr. Prognosen för investeringar uppgår till 768 mnkr, 143 mnkr lägre än budgeterat. Prognostiserad investeringsnivå ingår i prognostiserat lånebehov vid årets slut.

Se avsnitt "Investeringsredovisning" nedan för fördjupad beskrivning av investeringarna.

Likvida medel

Saldot i slutet av juli är 804 mnkr. Det är oväntat högt vilket är positivt. Att saldot är högt trots det negativa prognostiserade resultatet har tre huvudsakliga orsaker. Nummer ett är att årets resultat har en värdesäkring på pensionsskulden, även benämnd finansiell kostnad, där en del på 435 mnkr belastar resultatet men ännu inte likviditeten. Nummer två är att extra statsbidrag benämnt sektorbidrag anlant i två omgångar på totalt 271 mnkr. En tredje stor faktor är att årets genomförda investeringar vid sista juli uppgick till 328 mnkr jämfört med helårsbudget som är 911 kr. Saldot väntas sjunka under senare delen av året. Sparpakets genomförandegrad är en faktor som kan påverka kassan positivt.

Likviditeten i regionen följs löpande för att säkerställa betalningsförmågan.

Region Dalarnas pensionsmedelportfölj

Region Dalarna har en pensionsmedelportfölj som ska matcha pensionsskulden. Syftet med pensionsportföljen är att över tid möta likviditetsbelastning av framtida pensionsutbetalningar.

Portföljens bokförda marknadsvärde är 3 322 mnkr och avkastningen sedan årets start uppgår till ca +11 procent.

Placeringarna har haft en positiv utveckling under perioden, vilket innebär att marknadsvärdet ökat även utan nya insättningar.

Den starka börsutvecklingen i USA har fortsatt och ett all-time-high noterades under juli månad. Utvecklingen har även varit positiv i Europa samt i Sverige där ett all-time-high noterats. Även tillväxtmarknader har sammantaget utvecklats positivt under året. Inflationen har gått ner från tidigare höga nivåer vilket medfört att räntesänkningar inletts och att fler väntas. Den räntebärande delen av portföljen har också utvecklats positivt i det höga ränteläget.

Inga nya avsättningar till pensionsmedel har gjorts under perioden. Normalt placeras 400 mnkr per år för att tillgångarna ska växa ikapp skulderna vilket stärker regionens soliditet och därmed långsiktiga betalningsförmåga.

Innevarande år planeras det inte att ske på grund av Regionens negativa prognostiserade resultat.

Pensionsåtaganden och återlånade medel⁵ till driften av verksamheten

Det totala pensionsåtagandet har ökat jämfört med föregående år med 1 140 mnkr. Det beror till största del på ökad avsättning till pensionsskuld i balansräkning till följd av inflationen. Anskaffningsvärdet på pensionsfonden har ökat med 8 mnkr hittills under året på grund av återinvesterade fondrabatter, medan marknadsvärdet på placeringarna har ökat med 322 mnkr per 31 juli 2024. Detta innebär att återlånade medel ökat med 818 mnkr på balansdagen. Se tabell 7 nedan.

⁵ Rådet för kommunal redovisning har definierat begreppet återlån som skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel, angivna till marknadsvärde

Pensionsportfölj mnkr	Normal andel	Anskaffnings- värde 2024-07-31	Marknads- värde 2024-07-31	Portfölj- andel 2024-07-31	Marknads- värde 2023-12-31	Portfölj- andel 2023-12-31
Aktier	50%	1 036	1 830	55%	1 561	52%
Räntor	30%	1 399	1 492	45%	1 439	48%
Alternativa	20%	0	0	0%	0	0%
Totalt	100%	2 435	3 322	100%	3 000	100%

Tabell 6. Pensionsportfölj

Återlån av pensionsmedel inkl. löneskatt, mnkr	2024	2023	Förändring
Avgiftsbestämd ålderspension individuell del 1998-1999	219	200	19
Avsättningar pensioner*	6 112	5 075	1 037
Ansvarsförbindelse*	4 448	4 364	84
Totalt pensionsåtagande inkl. löneskatt	10 779	9 639	1 140
Finansiella placeringar för pensionsmedel, marknadsvärde	3 322	3 000	322
Återlånade medel*	7 457	6 639	818

Tabell 7. Återlån av pensionsmedel och totalt pensionsåtagande

* baserat på prognos 2024-07-31

Åtgärder för ekonomi i balans

Sammanfattning för Region Dalarna

Uppdrag	Summa målvärde	Summa prognos
En hållbar framtid för Region Dalarna	500 000 Tkr	310 746,6 Tkr

Tabell 8. En hållbar framtid för Region Dalarna

Under 2023 samlades alla åtgärder under *En hållbar framtid för Region Dalarna*.

Handlingsplanen innehåller insatser som syftar till att skapa ekonomisk effekt från år 2023 och framåt. De flesta insatser syftar till att ge positivt ekonomiskt resultat över flera år, det vill säga ge långsiktig ekonomisk effekt. Startpunkten när helårseffekt förväntas nå skiljer sig dock, där vissa insatser på grund av till exempel förberedelser och att erforderliga beslut krävs innebär att insatsen till exempel först kan genomföras i slutet av planperioden. Andra insatser syftar till att ge kortvarig ekonomisk effekt och är av karaktären invänta, det vill säga att insatsen syftar till att sänka kostnadsnivån på kort sikt för att i framtiden, när regionen förväntas ha större ekonomiskt handlingsutrymme, initiera eller återuppta den verksamhet eller process som åsyftas.

Målet för handlingsplanen är att nå ekonomisk effekt om minst fem hundra miljoner kronor senast år 2024, därmed redovisas också handlingsplanens resultat som summan av ekonomisk effekt för alla insatser under året 2024. Handlingsplanernas ekonomiska prognos summerar till 311 mnkr år 2024. Ju tidigare en insats genomförs och får ekonomisk effekt, ju bättre framtida ekonomiskt handlingsutrymme skapas för regionen. De enskilda förvaltningarnas prognoser gällande handlingsplanen ingår i Regionens totala övergripande prognos för 2024. För aktiviteter kopplade till uppdraget hänvisas till respektive förvaltnings delårsrapport.

2.5 Målredovisning

I avsnittet beskrivs måluppfyllelsen, utifrån regionplanen och dess målområden, med tillhörande prognos för helåret. Dessutom redovisas vårdgaranti samt uppföljning av intern styrning och kontroll.

Prognos för måluppfyllelse, delårsrapport juli 2024	Målområde, antal mål								
	Medborgare			Medarbetare och ledarskap			Hållbar utveckling		
Förvaltning	●	▲	■	●	▲	■	●	▲	■
Hälso- och sjukvård	2	3	0	0	3	0	2	3	1
Regionstyrelsen	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Hörsel och Syn Region Dalarna	2	1	0	2	1	0	3	0	0
Regionfastigheter	2	0	0	5	0	0	4	3	0
Regionservice Dalarna	2	0	0	1	0	0	1	0	0
Kultur och Bildning	2	0	0	1	0	0	2	0	0
Tandvård	0	1	0	0	2	0	1	2	0
Kollektivtrafik	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Patientnämnd	0	1	0	1	0	0	1	0	0
Regional utveckling	2	3	0	1	0	0	3	0	0
Hjälpmedel Dalarna	6	0	0	1	2	0	4	0	0
Summa	20	9	1	14	8	0	23	8	1

Mål uppfyllt Mål delvis uppfyllt Mål ej uppfyllt
Tabell 9. Måluppfyllelse utifrån regionplanens målområden

2.5.1 Måluppfyllelse utifrån regionplanens målområden

I regionplanen finns tre målområden som ska vara vägledande vid nämnders och verksamheters målstyrningsprocesser. Region Dalarnas målområden är; till nytta för Dalarnas invånare, ett gott medarbetarskap och ledarskap samt hållbar utveckling.

Måluppfyllelsen utvärderas i första hand i årsredovisningen. I delårsrapport lämnar respektive förvaltning en prognos för måluppfyllelsen 2024. Alla mål redovisas per nämnd/förvaltning, sammanställt i egen delårsrapport (bilaga 1) samt i särskild bilaga (bilaga 2) till delårsrapporten. Målarbetet utvecklas succesivt i regionen, med syfte att få genomslag i och utveckla verksamheten utifrån regionplanens viljeinriktning.

Den samlade bedömningen av prognostiserad måluppfyllelse utifrån regionplanens målområden är att den är utmanande där regionplanens mål delvis förväntas nås.

En del av regionens målsättning inom hållbar utveckling avser långsiktigt hållbar ekonomi. Nuvarande prognostiserade underskott i verksamheten är inte förenlig med sådan hållbarhet därför ställs också, i regionplan och inom ramen för En hållbar framtid för Region Dalarna, krav på utveckling, omställning och prioritering för att på sikt nå ekonomisk hållbarhet.

Den samlade bedömningen om måluppfyllelse 2024 bygger på prognos och kommentar av måluppfyllelse från respektive förvaltning. Mål som förväntas uppnås uppgår till 68 procent (57 av 84 mål) vilket är en försämring jämfört med samma period föregående år. Samtidigt finns 30 procent (25 mål) som endast delvis förväntas nås. Dessa är jämt fördelade över regionplanens alla tre målområden.

I medarbetarperspektivet ligger utmaningen för måluppfyllelse särskilt inom tillgängligheten av hälso- och sjukvård där vårdgarantimålen inte når upp till mål (se avsnitt 2.5.2 nedan). Liknande utmaning finns i tandvården där till exempel mål som syftar till att erbjuda en patientsäker och nära vård inte förväntas nås helt 2024. Inom medarbetar- och ledarskapsperspektivet är det ett särskilt mål för att behålla och kompetensutveckla medarbetare inom hälso- och sjukvården samt tandvården som är utmanande. Inom hållbar utveckling är det bland annat utmaningar att minska miljöpåverkan inom både Regionfastigheter och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

2.5.2 Tillgänglighet; Vårdgaranti

Vårdgarantin ingår i hälso- och sjukvårdens mål. Nedan redovisas utfall för vårdgarantins delar med tillhörande målvärde och prognos för resultat vid årets slut.

Nyckeltal vårdgaranti	Utfall Jan- juli	Mål	Prognos helår
Vårdgaranti – 0 – telefonstillgänglighet primärvården	89 %	100 %	■
Vårdgaranti – 3 – bedömning primärvården	91,3%	100 %	▲
Vårdgaranti – 30 – första besök barn- och ungdomspsykiatri	68,5 %	73 %	▲
Vårdgaranti – 90 – första besök specialiserade vården	63,5 %	100 %	■
Vårdgaranti – 90 – operation/åtgärd specialiserade vården	41,8%	100 %	■

Tabell 10. Vårdgaranti

Mål uppfyllt

Mål delvis uppfyllt

Mål ej uppfyllt

Dalarnas befolkning ska ha upplevelsen av att vården är nära, personcentrerad, tillgänglig och insatser bedrivs i samarbete med länets kommuner. I dagsläget uppnås inte målen vilket syns i tabell 10.

När det gäller telefonstillgängligheten har det skett ökning från 87 procent till nuvarande 89 procent jämfört med samma period förra året.

Barn- och ungdomspsykiatri i Region Dalarna har arbetat med en länsövergripande väntelista som bidragit till upphämtning i Vårdgaranti första besök.

De största tillgänglighetsutmaningarna inom division medicin återfinns inom kardiologi- och endoskopiområdet. För endoskopi- verksamheterna har högt inflöde tillsammans med personalbrist varit bidragande orsaker. Patienter skickas till externa leverantörer för att minska väntetiderna. Inom kardiologiverksamheten är det fortsatt ultraljudsundersökningar av hjärtat (hjärt-EKO) som har den lägsta tillgängligheten. För båda verksamheterna pågår samverkan mellan länets sjukhus för att förbättra situationen.

Division Medicinsk Service har tillgänglighetsutmaningar inom logopedi och fysioterapi. Båda enheterna är långt ifrån vårdgarantimålet för sina patienter. Andel patienter som får sitt första besök inom vårdgarantin är 49 procent vilket är sämre jämfört med föregående år.

Division kirurgi visar en avmattning i minskning av väntetider under 2024 jämfört med 2023. De främsta orsakerna är ändrade arbetstidsregler och minskning av inhyrd personal. Divisionen kan öka effektivitet genom mindre justeringar så som förändring av schemaläggning.

Tillgängligheten till operation/åtgärd är 41,8 procent per 31 juli. Det är en försämring jämfört med motsvarande period 2023 då tillgängligheten var 49 procent.

2.5.3 Intern styrning och kontroll

Region Dalarnas system för styrning och ledning innehåller ett övergripande regelverk för intern styrning och kontroll. Nämnderna ska besluta om internkontrollplan för kommande år senast i december och sedan löpande göra uppföljning av resultatet och rapportera till regionstyrelsen två gånger per år. I tabell 11 redovisas prognosen gällande resultatet för kontrollmomentens utfall i delårsrapporten 2024.

Nämnderna har fastställt totalt 71 stycken kontrollmoment för 2024. Förvaltningarna rapporterar att arbetet flyter på och att de flesta kontrollmomenten är genomförda eller ska genomföras. För de kontrollmoment som har rapporterat en avvikelse har åtgärdsplaner upprättats. Vikten av systematiskt arbete genomsyrar förvaltningarna och att bedriva intern kontroll är en viktig del i detta. Ständigt arbete pågår för att utveckla metoder och arbetssätt för att underlätta arbetet med att utföra kontrollmoment och rapportering.

Tabell 11. Intern styrning och kontroll

Resultat av granskade processer/moment			
Antal resultat per nämnd	●	▲	■
Hälso- och sjukvårdsnämnd/ Hälso- och sjukvård	7	4	0
Hälso- och sjukvårdsnämnd/ Hörsel och syn	3	0	0
Regionstyrelse / Central förvaltning	2	2	0
Fastighetsnämnd	17	0	0
Servicenämnd / Gemensam nämnd för kostsamverkan	4	0	0
Kultur- och bildningsnämnd	4	1	-
Tandvårdsnämnd	6	-	-
Kollektivtrafiknämnd	1	4	-
Patientnämnd	6	0	0
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	6	1	0
Regional utvecklingsnämnd	2	1	0
Summa	58	13	0
	82 %	18 %	0 %

- Inga eller godtagbara avvikelser finns
- ▲ Avvikelser/brister observerade - åtgärd bör övervägas
- Betydande avvikelser/brister observerade - åtgärd krävs

2.6 Personal

Det första halvåret 2024 har bland annat präglats av en skakig nationell avtalsrörelse och stora ekonomiska utmaningar, vilket lett till ett beslut om anställningsstopp vid Region Dalarna.

Avtalsrörelsen 2024 var omfattande, då nya villkor behövde förhandlas för alla sex avtalsområden. Fyra avtal var klara i april, men två drog ut på tiden. Kommunal varslade om stridsåtgärder, som avvärjdes när ett avtal nåddes den 18 april. Vårdförbundet införde övertids- och nyanställningsblockad, vilket eskalerade till strejk i vissa regioner, dock ej vid Region Dalarna. Övertidsblockaden pågick tills ett avtal slutligen tecknades den 28 juni.

En särskild konfliktorganisation skapades för att hantera konflikten och säkerställa medborgarnas tillgång till vård. Fokus låg på att hantera påverkan på regionens verksamheter, där övertidsblockaden skapade stora utmaningar. Detta ledde till över 600 MBL-förhandlingar, varav många resulterade i tvister med betydande ekonomiska anspråk på regionen. Det kvarstår fortfarande olösta tvister inom området. Konflikten har också försenat löneöversynen, där fyra avtalsområden planeras få nya löner utbetalda i oktober, medan två områden kvarstår, för vilka tidplanen är oklar.

Under 2024 har antalet årsarbetare och anställda inom organisationen ökat, vilket även resulterat i en ökning av de arbetade timmarna. Ett politiskt beslut om anställningsstopp har fattats för att hantera den ekonomiska situationen kopplat till personalkostnader. Anställningsstoppet började gälla den 15 april 2024. Undantag har dock gjorts för kritiska yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården.

Anställningsstoppet har haft betydande konsekvenser för flertalet förvaltningar. För att klara sitt uppdrag har förvaltningarna sett över den interna organisationen och resursfördelningen, t ex. genom att slå ihop avdelningar och flytta resurser eller arbetsuppgifter inom verksamheten. Chefer och medarbetare har tilldelats nya och utökade uppdrag för att optimera befintliga resurser, något som lett till ökad intern rörlighet, i såväl enskilda förvaltningar som regionledningen.

Regionsservice har genomfört personalneddragningar, vilket lett till en minskning av antalet årsarbetare med nästan 6 procent. Minskningen av efterfrågan på servicetjänster

från vården, på grund av ekonomiska åtstramningar, är en bidragande orsak.

Statistiskt sett syns vissa trender kopplade till anställningsstoppet. En tydligare minskning av antalet anställda inom yrken som ej är vårdnära väntas under hösten, då återrekrytering sker restriktivt för de tjänster som blir vakanta i höst.

Stridsåtgärderna på arbetsmarknaden har bidragit till kraftigt minskad övertid inom vårdförbundets avtalsområde, men minskningen förklaras också av striktare regler gällande dygns- och veckovila, vilket minskar möjligheterna till övertidsarbete. Totalt sett har Hälso- och sjukvården en minskad övertid/mertid om ca 25 000 timmar hittills under 2024.

Utöver det har flera andra förvaltningar vidtagit aktiva åtgärder för att minska övertid och mertid, som en prioriterad fråga för att hantera både arbetsmiljö och ekonomi. Genom en kombination av striktare resursplanering, interna omfördelningar av arbetsuppgifter och en aktiv dialog med medarbetarna, har övertids- och mertidsuttaget reducerats inom flertalet övriga förvaltningar, där de som uppvisar störst minskning är Regionsservice och Regionstyrelsens förvaltning.

Denna minskning har varit nödvändig då ekonomiska åtstramningar och begränsade rekryteringsmöjligheter gjort det svårt att bemanna vissa kritiska funktioner på traditionellt sätt. Trots positiva resultaten återstår fortsatt utmaningar inom områden där personalbrist kvarstår.

En annan viktig insats under året har varit att minska beroendet av hyrbemanning inom Hälso- och sjukvården, där målet är att sänka kostnaderna till högst 2 procent av de totala lönekostnaderna.

År 2023 utgjorde hyrbemanningskostnaderna fem procent av de totala personalkostnaderna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Från januari till juli 2024 minskade dessa kostnader till 3,3 procent. En intensiv insats har gjorts under året för att halvera användningen av hyrpersonal under 2024. Hälso- och sjukvården har även lyckats rekrytera och anställa tidigare hyrpersonal på vissa enheter, vilket är en del av strategin för att minska beroendet av inhyrd personal. Största minskningen har dock skett genom striktare prioriteringar och tillämpning av det nationella hyravtalet. Vissa enheter har mot bakgrund av

vidtagna åtgärder upplevt en ökad arbetsbelastning.

Region Dalarna har fortsatt stora utmaningar inom området kompetensförsörjning gällande många yrkesgrupper.

Tandvården har sett en minskning i antalet vakanser för tandläkare och tandhygienister, men svårigheter kvarstår att rekrytera tandsköterskor. Särskild vikt behöver läggas vid ansträngningar för att säkra utbildning av nya tandsköterskor.

Antalet anställda undersköterskor, sjuksköterskor och läkare har ökat under perioden, men behoven inom flertalet grupper bedöms framöver vara fortsatt stora inom såväl Hälso- och sjukvård som flertalet övriga förvaltningar.

Avseende åtgärder på området har en ny strategi för kompetensförsörjning framarbetats och kommer att beslutas politiskt under hösten. Regionen, via Personalenheten, har vidare beviljats stöd från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (ATIF) med fyra miljoner kronor årligen under tre år, för att arbeta med kompetensförsörjning kopplat till läkare från tredjeländ. Projektet syftar till att förbättra integration och social delaktighet för tredjeländsinvånare med läkarkompetens.

En särskild satsning på kompetensutveckling för undersköterskor fortsätter, och nya strategier för att främja intern rörlighet och stärkt ledarskap är under utveckling.

Sammanfattningsvis präglas personalområdet under första halvåret 2024 av en balansgång mellan att hantera ekonomiska utmaningar, nationella avtalsförhandlingar, kompensförsörjning och säkerställandet av kontinuiteten i verksamheten trots begränsningar i nyrekrytering.

Personalstatistik

Definitioner

Antal anställda är antalet personer, vilka innehar en månadsavlönad anställning.
Antal årsarbetare är antal månadsavlönade gånger anställningens överenskomna sysselsättningsgrad
Antal faktiska årsarbetare beräknas som antal anställda gånger anställningens sysselsättningsgrad minus tjänstledigheter utan lön, sjukledigheter > 14 dagar och grund/vidareutbildning med lön.
Arbetad tid anger antalet arbetade timmar för samtliga anställda. Inhyrd personals arbetade tid ingår inte. Redovisning görs med en månads fördröjning.

Årsarbetare och anställda	2024	2023	Förändring 2024-2023
Antal faktiska årsarbetare	8 284	8 255	0,3%
Antal anställda, total	9 779	9 729	0,5%
- varav heltid	9 005	8 930	0,8%
- varav deltid	774	799	-3,1%

Antal faktiska årsarbetare och anställda mäts periodens sista dag.

Tabell 12. Årsarbetare och anställda

Region Dalarna uppvisar en liten ökning i både antal anställda och antal faktiska årsarbetare jämfört med föregående år.

Antal faktiska årsarbetare, omvandlade till heltider, ökade med 0,3 procent.

Antal anställda totalt ökade med 0,5 procent. Ökningen i antalet heltidsanställda indikerar, att fler anställda arbetar heltid, medan antalet deltidsanställda minskade något.

Antal faktiska årsarbetare per förvaltning			
Förvaltning	2024-07-31	2023-07-31	Förändring
Hjälpmedel Dalarna	94,1	102,5	-8,1%
Hälso- och sjukvården	6 382,6	6 293,6	1,4%
Hörsel & Syn	62,5	62,9	-0,7%
Kollektivtrafikförv	89,5	83,5	7,2%
Kultur- och bildning	138,1	138,8	-0,5%
Patientnämnd	5,0	5,0	0,0%
Regional utvecklingsfv	39,7	35,5	11,8%
Regionfastigheter	27	29,3	-7,8%
Regionservice	610,8	649,1	-5,9%
Regionstyrelsens förv	463,1	467,8	-1,0%
Revisionskontoret	1,0	1,0	0,0%
Tandvårdsförvaltning en	370,9	385,7	-3,8%
Totalt	8 284	8 254	0,4%

Tabell 13. Antal årsarbetare per förvaltning

Största skillnaderna i faktiska årsarbetare, det vill säga anställda omvandlade till heltider, syns inom Regional utvecklingsförvaltning, men detta beror på att ökningen sker från låga nivåer som får stor effekt procentuellt. Kollektivtrafikförvaltningen har också ökat från relativt låga nivåer, med 6 st. heltider hittills i år.

Hälso- och sjukvården, som står för den största delen av de faktiska årsarbetarna, ökade med 1,4 procent, vilket motsvarar en ökning med 89 årsarbetare.

Hjälpmedel Dalarna, uppvisar en minskning av antalet årsarbetare med -8,1 procent. Förvaltningen har varit restriktiv med återrekryteringar och hållit tjänster vakanta på grund av det ekonomiska läget.

Regionfastigheter har minskat med ca 2 heltider, vilket ger stor effekt procentuellt.

Inom Regionstyrelsens förvaltning har det totala antalet årsarbetare minskat med -1 procent, men förändringen varierar mellan enheterna. Enheter som ökat under perioden, jämfört med samma period föregående år, är Regionledning/Regiondirektör, Forskning- och utbildning samt Ekonomienheten. MIT ökar något, men har även fått ett utökat uppdrag med tillhörande personal. Enheter som uppvisar en minskning inom förvaltningen är Personalenheten, Planeringsenheten, Kommunikation och Vårdval.

Arbetad tid (jan-juni) ⁶	Ack 2024	Ack 2023	Förändring 2024-2023
Arbetad tid i timmar, anställda ⁷	6 967 866	6 927 728	0,6%
- varav timanställda	248 861	269 112	-7,5%
- varav mertid/övertid samtlig personal	98 808	128 211	-22,9%
- varav arbete under jour/beredskap läkare	95 239	89 946	5,9%

Tabell 14. Arbetad tid

Från januari till juni 2024 ökade den totala arbetade tiden med 0,6 procent jämfört med samma period 2023. Det syns dock skillnader mellan yrkesgrupper och förvaltningar.

Minskningen av övertid är en av de mest betydande förändringarna, där sjuksköterskor bidrog mest till denna minskning med 11 564 färre övertidstimmar, vilket kan kopplas till stridsåtgärder som följde på nationella avtalsförhandlingar och striktare arbetstidsregler.

Läkare minskade också sin övertid med 1 286 timmar under perioden.

Regionservice har minskat det totala antalet timmar för timanställda och övertid/mertid med ca 8000 timmar under perioden. I Regionstyrelsens förvaltning syns en minskning av motsvarande timmar om ca 1000 timmar.

⁶ Då det personaladministrativa systemet bryter perioden mitt i månaden, redovisas personalstatistiken med en månads fördröjning, dvs. för perioden januari tom. juni.

Yrkesgrupperna administrativ personal och tandvårdspersonal uppvisar totalt sett mindre betydande förändringar i övertid, men trenden visar generellt på en nedgång.

Arbetad tid (jan-juni) förändring 2023 - 2024 per förvaltning		
Förvaltning	Timmar	Procent
Hjälpmedel Dalarna	-5 219	-5,8%
Hälso- och sjukvården	32 954	0,6%
Hörsel & Syn	-3	-5,6%
Kollektivtrafikförvaltningen	087 3 308	4,2%
Kultur- och bildning	913	0,7%
Patientnämnd	444	10,4%
Regional utvecklingsförv	1 966	5,8%
Regionfastigheter	-793	-2,9%
Regionservice	-6 053	-1,2%
Regionstyrelsens förv	7 865	1,8%
Tandvårdsförvaltningen	7 816	2,5%
Totalt	40 138	0,6%

Tabell 15. Arbetad tid per förvaltning

Arbetad tid (jan-juni) förändring 2023 - 2024 per yrkesgrupp		
Yrkesgrupp	Timmar	Procent
Adm/Ledn	13 051	1,2%
Läkare	19 753	2,7%
Medicinsk sekr	-2 156	-0,6%
Rehab/Förebyggande	-1 036	-0,2%
Service	-7 339	-1,9%
Sjukhustekn/Lab pers	1 251	0,5%
Sjuksköterskor m.fl	-10 688	-0,6%
Tandläkare	-1 623	4,5%
Tandsköterskor m.fl	-7 423	-2,3%
Teknik	4 227	3,6%
Undersköterskor m.fl	16 916	1,2%
Utb/kultur	1 133	1,2%
Totalt	40 138	0,6%

Tabell 16. Arbetad tid per yrkeskategori

Antalet arbetade timmar har procentuellt ökat mest för yrkesgruppen tandläkare, vilket går i linje med arbetet för att säkerställa en attraktiv arbetsmiljö för tandläkare inom Folk tandvården efter en tid av hög personalomsättning.

I gruppen tekniker, som är en mindre yrkesgrupp sett till regionen i stort, ses en ökning inom Läkemedelsenheten, MIT-enheten och Regionfastigheter.

⁷ Justerade timmar med hänsyn till antal arbetsdagar 2024.

Personalomsättningen och utmaningarna kring kompetensförsörjning av tandsköterskor medför minskad arbetad tid för yrkesgruppen.

Servicepersonal minskar också i arbetad tid, vilket ligger i linje med beslut om reducering av Vårdnära Service (VNS).

Antalet arbetade timmar inom administration och ledning har under mätperioden ökat något inom samtliga förvaltningar, utom vid Regionfastigheter, Hörsel och syn samt Hjälpmedel. Ökningen förväntas dock minska under hösten till följd av nu gällande anställningsstopp.

Personalomsättning per yrkesgrupp	2024	2023
Adm./Ledn	5,7%	4,0%
Läkare	3,5%	4,9%
Medicinska sekreterare	4,7%	4,7%
Rehab/Förebyggande	7,0%	7,5%
Service	5,7%	5,8%
Sjukhustekn/Lab pers	5,5%	4,3%
Sjuksköterskor m.fl	5,5%	5,8%
Tandläkare	9,5%	7,2%
Tandsköterskor m.fl	8,1%	7,0%
Teknik	5,6%	2,2%
Undersköterskor m.fl	6,9%	7,2%
Utb/kultur	7,9%	3,9%
TOTALT	5,9%	5,7%

Tabell 17. Personalomsättning per yrkesgrupp i det personaladministrativa systemet

Den totala personalomsättningen har ökat något, från 5,7 procent till 5,9 procent, jämfört med motsvarande siffror från 2023. Nivån bedöms totalt sett inte vara alarmerande, men är förhöjd inom vissa yrkesgrupper. En personalomsättning runt 5-10 procent brukar anses vara sund för en organisation. Det som dock inte synliggörs i denna statistik är intern rörlighet, där medarbetare byter tjänst mellan enheter och kliniker, vilket kan medföra att det inom enskilda verksamheter kan förekomma högre personalomsättning.

Sett till enskilda yrkesgrupper så uppvisar tandläkare och tandsköterskor en markant högre omsättning än andra grupper, med 9,5 procent respektive 8,1 procent.

Personalomsättningen för tandläkare har varit förhöjd under flera år och återfunnits på nivåer om 30 procent under 2021. Även om nivån ökat något under 2024 har vidtagna åtgärderna inom Tandvårdsförvaltningen fått effekt och resulterat i en minskning av både personalomsättningen och antalet vakanser över senaste tre åren. En nyligen genomförd vakansmätning den 30 juni

visar att antalet lediga tjänster för tandläkare har minskat till 12 st (som i mars var 15 st) Undersköterskor, sjuksköterskor och läkare uppvisar en något lägre omsättning än samma period föregående år.

Antal externa avgångar per förvaltning januari-juli (Tillsvidareanställd personal)			
Förvaltning	Totalt	Varav pension	Antal >= 65 år 2024-01-01
Förtroenderevisor	-	-	-
Hjälpmedel Dalarna	8	4	2
Hälso- och sjukvården	385	108	315
Hörsel och syn	4	1	2
Kollektivtrafik	3	1	2
Kultur- och bildning	12	6	11
Patientnämnden	3	1	1
Regional utvecklingsfv	3	2	3
Regionfastigheter	3	-	-
Regionservice	31	9	17
Regionstyrelsens förv	30	13	27
Tandvårdsförvaltning	34	13	38
Totalt	516	158	418

Tabell 18. Tillsvidareanställd personal som slutat arbeta inom Region Dalarna

Antalet medarbetare som uppnår 65 års ålder under 2024 är 418, vilket är ca 4 procent av det totala antalet anställda. Motsvarande siffra för delårsbokslutet 2023 var 356.

Sjukfrånvaro	Ack 2024	Ack 2023	Förändring 2024-2023 procentenheter
Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid	7,4	7,3	0,1
Korttidssjukfrånvaro (dag1-14) i % av ordinarie arbetstid	2,7	2,8	-0,1

Tabell 19. Sjukfrånvaro uttryckt i % av ordinarie arbetstid

Den totala sjukfrånvaron ökar något jämfört med 2023 års nivåer, vilket ger ett utfall på totalt ökad sjukfrånvaro med 0,1 procent. Förvaltningarna arbetar aktivt med rehabilitering och arbetsmiljöfrågor för att hantera detta.

Korttidssjukfrånvaron har visat varierande trender mellan förvaltningarna. Under sommarmånaderna noterades en ökning i sjukfrånvaron, vilket bedöms ha koppling till smittspridning av Covid-19, lunginflammation och kikhosta. Totalt sett har dock en liten minskning av korttidssjukfrånvaron ägt rum under perioden januari till juli 2024, såväl inom de flesta personalgrupper som övergripande inom regionen.

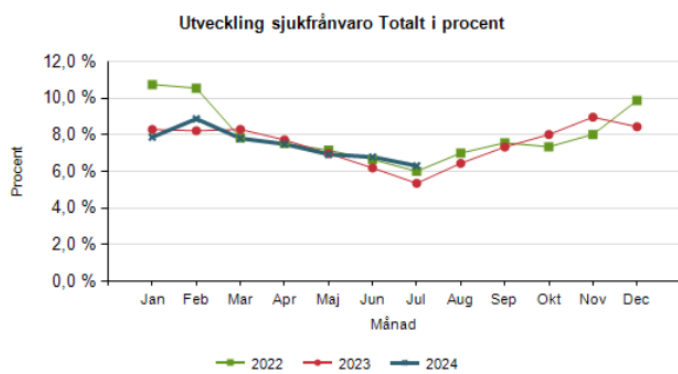

Diagram 2 Utveckling sjukfrånvaro Totalt i procent

Blå linje visar utvecklingen av sjukfrånvaron totalt under 2024 jämfört med föregående år.

3 RESULTATRÄKNING

(mnkr)	Not	Utfall jan-juli 2024	Utfall jan-juli 2023	Prognos helår 2024	Budget helår 2024	Resultat helår 2023
Verksamhetens intäkter	1	1 198	1 402	2 040	2 292	2 595
Verksamhetens kostnader	2	-8 157	-7 960	-14 287	-13 833	-13 998
Avskrivningar		-252	-239	-441	-440	-420
Verksamhetens nettokostnad		-7 210	-6 798	-12 688	-11 981	-11 823
Skatteintäkter	3	4 728	4 610	8 140	8 115	8 043
Generella statsbidrag och utjämning	4	2 453	2 119	4 206	3 882	3 640
Verksamhetens resultat		-29	-69	-342	16	-139
Finansiella intäkter	5	344	271	333	7	329
Finansiella kostnader	6	-315	-258	-545	-542	-442
Resultat efter finansiella poster		0	-56	-555	-519	-253
Extraordinära poster				-	-	0
Årets resultat		0	-56	-555	-519	-253
Resultat exklusive realiserade vinster/förluster		-314	-304	-868	-519	-546

Tabell 20. Resultaträkning

4 BALANSRÄKNING

BALANSRÄKNING

(Mnkr)

Balansräkning	Noter	Delår 2024	Bokslut 2023
Tillgångar			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Immateriella tillgångar		1	1
Materiella tillgångar			
- Mark, Byggnader och tekniska anläggningar		2 938	3 034
- Maskiner och inventarier		908	891
- Pågående projekt		755	586
Summa Materiella tillgångar		4 603	4 512
Finansiella anläggningstillg		183	183
Summa anläggningstillgångar		4 786	4 695
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Förråd m.m		65	69
Fordringar		1 442	1 295
Kortfristiga placeringar	7	3 322	3 000
Kassa och bank	8	804	275
Summa omsättningstillgångar		5 633	4 639
SUMMA TILLGÅNGAR		10 419	9 334
Eget kapital, avsättningar och skulder			
<i>Eget kapital</i>	9		
Årets resultat		0	-253
Övrigt eget kapital		2 045	2 300
Summa eget kapital		2 044	2 047
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		6 331	5 275
Andra avsättningar		0	0
Summa avsättningar		6 331	5 275
<i>Skulder</i>			
Långfristiga skulder		18	4
Kortfristiga skulder		2 025	2 008
Summa skulder		2 043	2 012
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		10 419	9 334
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ansvarsförbindelser			
Pensioner		4 448	4 364
Borgensåtaganden		1 289	960
Förvaltade stiftelser, marknadsvärde		587	527
Övriga ansvarsförbindelser		343	386

Tabell 21. Balansräkning

5 NOTER

NOTER (mnkr)

Redovisningsprinciper

Region Dalarna följer RKR:s redovisningsprinciper, samt den lagstiftning som följer av kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR).

Förändrade redovisningsprinciper

Arbetet med klassificering från operationell leasing till finansiell, har resulterat i att ett hyreskontrakt är bokfört som finansiell leasing i delårsboks slutet. Ytterligare två kontrakt har analyserats och de har inte kvalificerat till finansiell leasing. Genomgång av befintliga kontrakt fortsätter under hösten.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN (mnkr)

Not 1 Verksamhetens intäkter

Jan-juli 2024	Jan-juli 2023
------------------	------------------

Patientavgifter	159	148
Försäljning av Hälso- o Sjukvård inkl tandvård	395	541
Bidrag	258	355
Biljettintäkter trafiken	99	89
Övriga intäkter	287	269
Summa verksamhetens intäkter	1 198	1 402

Not 2 Verksamhetens kostnader

Jan-juli 2024	Jan-juli 2023
------------------	------------------

Lönekostnader	2 637	2 559
Kostnadsersättningar	3	3
Sociala avgifter	807	782
Pensionskostnader	708	564
Löneskatt pensioner	168	136
Övriga personalkostnader	33	36
Summa personalkostnader	4 356	4 080
Högspecialiserad sjukvård	456	467
Patienthotell	4	4
Köp av länssjukvård	44	207
Köp av primärvård	37	35
Övr köpt vård	98	122
Kollektivtrafik	732	678
Vårdval	239	197
Inhyrd personal	102	139
Läkemedel	789	761
Övriga kostnader	1 300	1 270
Summa övriga kostnader	3 801	3 880
Summa verksamhetens kostnader	8 157	7 960

Not 3 Skatteintäkter

Jan-juli	Jan-juli
----------	----------

	2024	2023
Preliminära skatteintäkter	4 738	4 588
Slutavräkning innevarande år	2	11
Slutavräkning föregående år	-12	11
Summa skatteintäkter	4 728	4 610

Not 4 Generella statsbidrag och utjämning	Jan-juli 2024	Jan-juli 2023
Inkomstutjämning	1 101	1 053
Regleringsbidrag /-avgift	122	72
Kostnadsutjämning	405	389
Statsbidrag för läkemedel	666	605
sektorsbidrag (peridioserat på helår 272mnkr totalt)	159	
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 453	2 119

Not 5 Finansiella intäkter	Jan-juli 2024	Jan-juli 2023
Övriga reavinster inkl. återinvesterade rabattandelar	9	8
Ränteintäkter	20	13
Övriga ränteintäkter	1	2
Orealiserade vinster på placerade pensionsmedel	314	248
-aktier	263	212
-hedgefonder	0	1
-räntefonder	51	35
Summa finansiella intäkter exkl. jämförelsestörande	344	271

Not 6 Finansiella kostnader	Jan-juli 2024	Jan-juli 2023
Räntedel pensionskostnader	315	256
Räntekostnader	0	2
Summa finansiella kostnader	315	258

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN (mnkr)

Not 7 Pensionsportfölj	Delår 2024 juli	Delår 2023 juli
Anskaffningsvärde	2 435	2 424
Marknadsvärde	3 322	2 953

Not 8 Kassa och bank	Delår 2024 juli	Delår 2023 juli
Bank	804	431

Regionen har en checkkredit på 200 mnkr som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.

Not 9 Eget kapital	Delår	Delår
---------------------------	--------------	--------------

	2024 juli	2023 juli
Ingående eget kapital	2 047	2 300
Årets resultat	0	-56
Årets förändring riskhanteringsfond	-2	0
Utgående eget kapital	2 045	2 244
<i>varav</i>		
Riskhanteringsfond	5	7
Hälsoval	36	36
Folktandvården	1	1
Hjälpmedelnsämnden Dalarna	4	4

Tabell 22. Noter

6 DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

6.1 Driftredovisning

I driftredovisningen redovisas ekonomiskt resultat och prognos per förvaltning. Förvaltningars delårsrapporter sammanställs också i bilaga 1 till delårsrapporten.

6.1.1 Driftredovisning per nämnd och verksamhet

Driftredovisning (mnkr)	Intäkter		Kostnader		Intäkter Budget ack	Kostnader Budget ack	Avskrivningar		Prognos 2024	Nettokostnader		
	Utfall 2024-07	Utfall 2023-07	Utfall 2024-07	Utfall 2023-07			Utfall 2024-07	Utfall 2023-07		Budget 2024	Budget- avvikelse	Utfall 2023
Regionstyrelsen												
Finansförvaltning	136	225	-734	-549	261	-820			-1 106	-958	-148	-736
Regionstyrelsens förvaltning, vårdval	121	117	-1 263	-1 183	110	-1 233			-1 941	-1 926	-14	-1 836
Regionstyrelsens förvaltning, övrigt	298	275	-511	-544	283	-532			-390	-378	-13	-468
Fastighetsförvaltningen	408	364	-398	-322	393	-392			3	0	3	67
Hälso- och sjukvårdsnämnd									0		0	
Hälso- och sjukvård	1 552	1 677	-6 076	-6 131	1 811	-6 104			-7 859	-7 463	-396	-7 574
Hörsel och syn Region Dalarna	10	10	-53	-54	11	-53			-74	-73	-1	-76
Servicenämnd	284	259	-285	-274	297	-290			0	0	0	-28
Servicenämnden, avkastningskrav									6	15	-9	0
Kultur och bildningsnämnd	72	72	-177	-173	73	-183			-189	-189	0	-180
Tandvårdsnämnd	166	157	-236	-232	182				-130	-130	0	-137
Tandvårdsnämnden, avkastningskrav									8	13	-5	0
Kollektivtrafiknämnd	252	305	-823	-767	285	-762			-949	-826	-123	-789
Patientnämnd	0	0	-5	-4	0	-5			-8	-8	0	-7
Revision	0	0	-3	-2	0	-4			-7	-7	0	-7
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	111	110	-105	-108	115	-111			-5	-5	0	-6
Regional utvecklingsnämnd	11	16	-38	-39	15	-42			-46	-46	0	0
												-42
Justering av poster som inte ingår i "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader" i resultaträkningen.	-2 223	-2 185	2 551	2 424	-2 278	2 538						-4
Avskrivningar i resultaträkningen							-252	-239				
Summa enligt Resultaträkning	1 198	1 402	-8 157	-7 960	1 558	-7 993	-252	-239	-12 688	-11 981	-706	-11 823

Tabell 23 Driftredovisning

6.1.2 Verksamheternas ekonomi

Prognosen för verksamheternas nettokostnader är 706 mnkr högre än budgeterat. De största negativa avvikelserna finns inom Hälso- och Sjukvårdsförvaltningen med -369 mnkr och Kollektivtrafiknämnden med -123 mnkr.

Finansförvaltningen; drift redovisar ett underskott om -148 mnkr vilket beror på att sektorsbidrag bokförts som generellt statsbidrag istället för som verksamhetsintäkt. Konsekvensen blir försämrade nettokostnadsprognos och förbättrad prognos på skatter och generella statsbidrag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Ackumulerat utfall per juli är totalt -95 mnkr, och prognosen är -396 på helåret. Intäkter för såld vård till andra regioner har inte uppnått den budgeterade nivån, utan har en prognos på -21 mnkr. Intäkterna för vårdval understiger budget med totalt -38 mnkr i prognos varav primärvård -20 och BUP med -18 mnkr. Kostnadsutvecklingen är cirka 1 procent brutto och cirka 0,5 procent netto. Observera att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen redovisar större delen av

sektorsbidraget som nettokostnadspåverkande statsbidrag. De främsta orsakerna till den dämpade kostnadsutvecklingen är minskningen av inhyrd personal, anställningsstopp, övertidsblockaden, sjukresor och lägre kostnader för köpt vård.

Kollektivtrafiknämnden

Ekonomiska obalanser har varit kända ett antal år inom Kollektivtrafiken. De senaste årens ökade underskott har sin främsta förklaring i de indexmodeller som utgör grund för ersättning till trafikutförarna, där de ökade bränslepriserna fått stort genomslag. Från och med kvartal 2, 2024 har indexkostnaderna minskat, främst på grund av lägre bränslepriser. De externa biljettintäkterna för perioden är ca 38 mnkr lägre än budgeterat, huvudorsakerna är nya tågintäkter för resor inom Dalarna och centralt budgeterade poster för ökad försäljning kommande år samt ökning av skolkortsintäkter som inte finns i utfall. Kollektivtrafikens prognos för helåret är -123 mnkr.

Tandvårdsnämnden

Tandvården har ökat sina intäkter jämfört med samma period föregående år både juli 2023 och juli 2024 vilket beror på en justering av taxan samt förändring av schemaarbetet vilket frigjort mer tid till vuxentandvård. Trots detta uppnår man inte budgeterad nivå i prognosen, vilket kan tillskrivas fortsatt brist på behandlare för att uppnå full produktion. Ackumulerat utfall per juli är + 5,3 mnkr, att jämföra med minus 0,5 mnkr samma period föregående år. Prognosen är +7,5 mnkr på helåret, att jämföra med avkastningskravet på + 12,8 mnkr.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens utfall per juli är totalt -12 mnkr, och prognosen är -27 mnkr. MIT har historiskt sett haft en debiteringsmodell som inte levererat full täckning för kostnaderna. 2024 infördes en ny debiteringsmodell som i högre utsträckning fördelar kostnaderna till nyttjare av tjänster. I budget 2024 återstår 29 mnkr för budget i balans, och prognosen är -25 mnkr, vilket innebär en förbättring. Lägre personal- och konsultkostnader är den största orsaken till kostnadsminskningarna.

Servicenämnden

Prognosen för helåret är +4,3 mnkr att jämföra med ett avkastningskrav om +14,8 mnkr. En lägre efterfrågan på servicenämndens tjänster och implementeringen av nytt måltidssystem gör att intäkterna inte förväntas uppnå budgeterad nivå. Kostnaderna förväntas också bli lägre än budgeterat, framförallt på grund av lägre personalkostnader.

Fastighetsförvaltningen

Resultatet per sista juli avviker positivt jämfört mot budget med cirka 10 mnkr. De totala intäkterna avviker positivt med drygt 15 mnkr medan totala kostnader avviker negativt med cirka 6 mnkr. Hyresintäkter avviker positivt med 1 mnkr genom ett nytt hyresavtal med Ludvika kommun som inte var budgeterat för. Övriga intäkter avviker positivt med cirka 14 mnkr genom främst försäkringsersättning för vattenskada på Falu lasarett samt vidarefakturerings av sanering i Gonäs, Ludvika och förvaltaruppdrag Dalarnas museum. Årsprognosen visar på en positiv avvikelse mot årsbudget med 3 mnkr. Intäkter beräknas överstiga budget med 4 mnkr, varav 1 mnkr avser hyreskontraktet med Ludvika kommun och 3 mnkr avser vidarefakturerings av bland annat sanering och förvaltaruppdrag.

Kostnaderna totalt sett beräknas överstiga budget med 1 mnkr vilket förklaras av lägre personalkostnader med cirka 2 mnkr, men högre kostnader om cirka 3 mnkr för vidarefakturerings av bland annat sanering och förvaltaruppdrag.

6.2 Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten för 2024 är 911 mnkr och årsprognosen uppgår till 768 mnkr, vilket motsvarar drygt 84 procent av budgeterade medel. Genomsnittligt utfall av totala investeringar i relation till budget under perioden 2021 – 2023 uppgår till 87 procent. Skillnaden om 143 mnkr mellan årsprognos och årsbudget består främst av fastighetsinvesteringar som prognostiseras bli 157 mnkr lägre än budget. Det beror främst på att några projekt har stoppats, att prognos för projekten IVA röntgen hus 09 Falu lasarett och elektrifiering av kollektivtrafikens bussdepåer har justerats för år 2024.

6.2.1 Investeringsredovisning per nämnd och verksamhet

Investeringsredovisning (mnkr)	Ack utfall	Prognos	Budget
Regionstyrelsen	222	527	719
varav fastighet	194	478	635
varav IT	27	44	80
Varav övrigt	1	5	4
Hälso- och sjukvårdsnämnden	78	153	122
varav Hälso- och sjukvård	77	152	120
varav Hörsel och syn RD	1	1	2
Service nämnd	3	21	12
Gemensam nämnd för hjälpmedel	19	43	43
Tandvårdsnämnden	5	16	9
Kultur- och bildningsnämnden	2	7	7
varav konstnärlig utsmyckning	2	5	5
Kollektivtrafiknämnden	0	2	2
Summa	328	768	911

Tabell 24. Investeringsredovisning

Investeringar inom Regionstyrelsen prognostiseras understiga årsbudget med 192 mnkr, varav 157 mnkr förklaras av fastighetsinvesteringar. I övrigt är det främst IT-investeringar som beräknas understiga årsbudget med 36 mnkr. För år 2024 har det totalt beviljats cirka 60 mnkr IT-investeringar, varav cirka 50 mnkr avser IT inom Regionstyrelsen. Den främsta anledningen till att endast 60 mnkr beviljats, när Regionplan anger 80 mnkr i årsbudget, är restriktivitet på grund av det ekonomiska läget. Även begränsade personella resurser förklarar avvikelser.

Hälso- och sjukvårdens årsprognos pekar på att investeringar kommer att överskrida årsbudgeten med cirka 32 mnkr. Årsprognosen speglar investeringsbehovet, de investeringar som kan tänkas bli av med full genomförandegrad inklusive försenade investeringar från tidigare år kopplat till upphandling, byggnationer, leveranstidpunkt, etc.

Service nämndens investeringar beräknas överstiga årsbudgeten med cirka 8 mnkr vilket främst förklaras av tidigare lagda investeringar kopplat till beslut om tillfällig inhyrning för att etablera ett Regionlager. Tandvårdsnämndens investeringar beräknas överstiga årsbudget med cirka 7 mnkr vilket främst förklaras av att fastighetsprojektet Tandvårdshuset pausades. Investeringar som ursprungligen skulle ske 2024 flyttades framåt i tiden för att ske i samband med att verksamhet skulle bedrivas i tandvårdshuset. När besked om att tandvårdshuset pausades behövde investeringar ske enligt ursprunglig plan.

6.2.2 IT-investeringar

varav IT-investeringar (mnkr)	Ack utfall	Prognos	Budget
Regionstyrelsen	27	44	80
varav fastighet	0	0	0
Hälso- och sjukvårdsnämnden	0,5	2	0
Service nämnd	0	1	0
Tandvårdsnämnden	0	0	0
Kultur- och bildningsnämnden	0,5	1	0
Kollektivtrafiknämnden	0	0	0
Summa	28	48	80

Tabell 25. IT-investeringar

IT-investeringar 2024 är budgeterade under Regionstyrelsen, prognos läggs dock även på förvaltningarna och uppföljningen görs regionövergripande. Investeringsbudgeten är 80 mnkr för 2024 och prognostiserat utfall är 48 mnkr. Större investeringsutgifter under perioden avser bland annat inköp av pc, teknisk plattform samt bladserverar och ram-minnen.

7 BILAGOR

Bilaga 1

Delårsrapporter, per förvaltning

Bilaga 2

Måredovisning, per förvaltning

DELÅRSRAPPORT 2024
SAMMANSTÄLLD AV EKONOMIENHETEN, AUGUSTI 2024
DNR RS 2024/1507

